

Дмитро Афанасьєв

ХТО, ЯКЩО НЕ МИ?

Інструменти змін
від громадських лідерів

Дмитро Афанасьєв

ХТО, ЯКЩО НЕ МИ?

Інструменти змін
від громадських лідерів

Харків

2022

УДК 316.354.4
А94

Серія «Саморозвиток»

Дизайнер обкладинки Марія Глушко

Популярне видання

Серія «Саморозвиток»

АФАНАСЬЄВ Дмитро Володимирович

Хто, якщо не ми? Інструменти змін від громадських лідерів

Провідний редактор *Т. М. Куксова*

Випусковий редактор *Д. В. Швачка*

Технічний редактор *Д. В. Заболотських*

Художній редактор *В. О. Трубчанінов*

Дизайнери й верстальники *І. О. Гнідая, В. О. Верхолаз*

Підписано до друку 00.00.2021. Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 14,93.

Наклад 500 прим. Зам. №.

Термін придатності необмежений

ТОВ «Видавництво "Віват"», 61037, Україна, м. Харків, вул. Гомоненка, 10.

Свідоцтво ДК 4601 від 20.08.2013.

Видавництво «Віват» входить до складу ГК «Фактор».

Придбати книжки за видавничими цінами та подивитися детальну інформацію
про інші видання можна на сайті vivat-book.com.ua
тел.: 0-800-201-102, e-mail: ishop@vivat.factor.ua

Щодо гуртових поставок і співробітництва звертатися: тел.: +38 (057) 782-82-20, e-mail: info@vivat.factor.ua

Адреси фірмових магазинів «Книгарня Vivat»:

м. Харків, вул. Квітки-Основ'яненка, 2, тел.: +38 (057) 341-61-90, e-mail: bookstorevivat@gmail.com

м. Львів, пл. Галицька, 12, тел.: +38 (032) 235-51-77, e-mail: bookvivatlv@gmail.com

Видавництво «Віват» у соціальних мережах:

facebook.com/vivat.book.com.ua, instagram.com/vivat_book

Віддруковано згідно з наданим оригінал-макетом у друкарні «Фактор-Друк»,
61030, Україна, м. Харків, вул. Саратовська, 51, тел.: +38 (057) 717-53-55

FactorDruk
PRINTING HOUSE

ISBN 978-966-942-827-1 (серія)

ISBN 978-966-982-875-0 (PDF)

© Афанасьєв Д. В., 2021

© ТОВ «Видавництво "Віват"», видан-
ня українською мовою, 2022

ПРО ВИДАННЯ

«Хто, якщо не ми?» — перший креативний нонфікшн про громадський сектор України. Це книжка про те, як творити добро та насолоджуватися своїми справами.

Четверо людей з однієї країни, але різних світів... Опинившись разом, вони зустрічають на своєму шляху активістів, які змінюють світ на краще. Вони дедалі більше розуміють, що принести користь суспільству може кожен і це зовсім нескладно. Але як саме це зробити? І чи вдасться?

Для написання було використано 20 інтерв'ю з представниками відомих та впливових громадських організацій та ініціатив у різних сферах. Їхні історії успіху надихають. Їхні поради неодмінно стануть у пригоді тим, хто лише стає на шлях громадської діяльності (або заохотять до неї), а також нададуть новий імпульс досвідченим активістам.

Та будьте обережні! Дізнавшись від наших героїв про те, як змінити світ на краще, ви можете захворіти на активізм, стати волонтером чи благодійником, приєднатись до якоїсь організації або створити власну чи навіть взятися фінансово допомагати якійсь ініціативі. Тому, задля безпеки, радимо швидше передати книжку комусь зі знайомих!

ВІД АВТОРА

Фотограф @oksi_official
Oksana Shevchuk

Я завжди ставив собі та колегам запитання: навіщо це нам? Для чого витрачати стільки сил та енергії, які інколи призводять лише до ледь помітних змін? Навіщо допомагати іншим, коли так багато особистих проблем? Відповіді були різні, але в них спостерігалося багато спільного. Колеги та однодумці отримували справжнє задоволення від того, що робили, насолоджувалися можливістю змінити щось на краще в своєму університеті, місті, країні.

Звідси поставали нові запитання. Чому багато людей залишаються байдужими до такої діяльності? Або чому така кількість прикладів того, як людина, захоплена ідеєю, раптом зупиняється й облишає її? Чому люди, які виконують одну важливу справу, часто ворогують?

Впевнений, що одна з відповідей — це проблема комунікації. Усі, від кого залежить майбутній розвиток нашої країни, часто спілкуються між собою різними мовами. Це стосується всіх категорій, кожного з нас: активістів із різних сфер, представників усіх рівнів влади, будь-якого бізнесу та байдужих громадян.

На наступних сторінках ми будемо шукати цю спільну мову, відповідати на старі запитання та ставити нові, отримувати корисну інформацію, знаходити для себе найкомфортніший варіант життя у суспільстві. Історія поділена на блоки з десяти зупинок, на яких наші персонажі спілкуються з реальними громадськими діячами та активістами. Ви можете читати інтерв'ю в будь-якій послідовності, навіть пропускати. Але краще все ж таки не залишати героїв на самоті.

Приємного читання!

Дмитро Афанасьєв

Письменник (www.afanasiev.me);

Голова Студентської ради НТУУ «КПІ» (2014—2016 р.);

Помічник виконавчого директора Німецько-Польсько-

Українського товариства в Україні (2016 р.);

Автор проєкту-переможця

Громадського Бюджету м. Києва (2017 р.);

Лауреат премії Київського міського голови

за розвиток молодіжного руху

Співавтор Концепції впровадження BIM-технологій

в Україні (www.bim.in.ua) (2020 р.).

У ПОШУКАХ ГРОМАДСЬКОЇ ТОЧКИ G

Ви заробляєте на життя тим, що отримуєте.

Ви робите життя тим, що даєте.

Вінстон Черчилль

Яскравий промінь проєктора кидав провокаційний відбиток на білий екран, змушуючи трохи почервоніти кількох найбільш сором'язливих присутніх. «У пошуках громадської точки G» — такий напис червоними літерами змусив стомлених дорогою та ще заспаних слухачів з цікавістю подивитись на невеличку сцену.

— Кожен організм прагне дістати максимальну насолоду від свого існування, — не зважаючи на шепіт присутніх, розпочав промову спікер у чорному діловому костюмі. — Кожен з нас працює на певну аудиторію та хоче стати її найкращим партнером, принести найбільше задоволення та відігнати від неї усіх повій, котрі, на жаль, так часто трапляються на нашому шляху. Наша конференція покликана знайти відповіді на запитання, як влаштований наш

ХТО, ЯКЩО НЕ МИ?

громадський організм та як вилікувати його від хвороб, що прогресують сьогодні...

Повільно крокуючи сценою, чоловік продовжував розповідь, переводячи погляд на десятки присутніх, що зручно вмостились на м'яких стільцях.

Дехто не зводив з нього очей, найбільш старанні постійно занотовували щось у блокнотиках, інші майже не відривались від смартфонів, швидко водячи пальцем по гладеньких дисплеях, хтось постійно поглядав на годинник в очікуванні обідньої перерви. Та до неї ще було чимало виступів, і зала через кожні пів години вибухала оплесками, проводжаючи та зустрічаючи нових гостей, які прийшли поділитись досвідом. Спікер теж слухав колег — поки організатори не оголосили паузу.

Учасники попрямували до ресторану. Подібні заходи, як завжди, влаштовувались на найвищому рівні та вражали вишуканістю тих, хто брав у них участь уперше. Серед таких новачків найбільше привертала увагу середнього зросту білявка в доволі відвертій червоній сукні. Дівчина вже з самого ранку встигла познайомитись майже з усіма учасниками і тепер переходила на новий рівень спілкування. Поки натовп просувався крізь двері, вона наздогнала спікера та трохи невпевнено почала:

— Доброго дня! Мене дуже вразив ваш виступ.

— Дякую, — усміхнувся чоловік.

— Можна з вами порадитись? — І, не чекаючи відповіді, продовжила: — Ми нещодавно створили організацію і тепер маємо купу проблем. Грошей ніхто давати не хоче, люди не ходять на заходи, але ми стільки всього робимо... — Вона енергійно перерахувала проблеми, їх було справді багато.

Нарешті співрозмовники дістались зали ресторану. Просторе світле приміщення було заставлене прямокутними

столиками, між якими метушилися кілька офіціантів, виносячи нові й нові. За столиками вже сиділи гості готелю, до чоловіка помахали, вказавши на вільне місце. Дівчина ж тільки пришвидшила темп розповіді і пішла за спікером, не приховуючи наміру присісти біля нього. Але за метр від цілі він зупинив співрозмовницю:

— Даруйте, як вас звати?

— Яна.

— Яно, вибачте, але тут уже всі білети продані. Краще сідайте за той столик. — Чоловік вказав на стіл під номером три. — А щодо запитань, то вони дуже влучні, але сам я на них відповісти не зможу. Думаю, найближчим часом ви почуєте відповіді. Якщо ж ні, то ось моя візитівка.

— Дякую, — вичавила усмішку Яна, взяла візитівку та попрямувала до вільного місця за сусіднім столиком. Лаючись подумки на небагатослівного громадського діяча, вона мовчки присіла, не звертаючи уваги на двох сусідів, які до її появи активно розмовляли.

— Смачного! — промовив середнього віку лисий чоловік, уважно вдивляючись у бейджик, що висів на шиї у Яни. — Так ви учасниця цієї конференції з дивною назвою?

— Що, вибачте? — відволіклась від думок Яна.

— Кажу, на бейджі написано, що ви в пошуках точки G. Можу допомогти, — посміхнувся чоловік, а сусід голосно зареготав.

— Маю сумніви, що ви щось тямите у громадських справах.

— Тут ви маєте рацію, на фігню часу немає. Час — що? Гроші, люба. І вам раджу швидше покинути ці дурощі.

— Якщо робити світ краще — це фігня, то мені вас шкода.

— Не доросла ще когось жаліти, — суворо поглянув на співрозмовницю чоловік.

— І які ж у вас справи?

ХТО, ЯКЩО НЕ МИ?

— Бізнес, звісно. Що ще може робити розумна людина? — з гордістю промовив чоловік та хотів уже говорити далі, як втрутився офіціант.

— У вас вільно? — запитав він про останнє місце за столом.

— Так.

— Інно Анатоліївно, сідайте, будь ласка.

Подякувавши, до столу підсіла жінка, якій на вигляд було трохи понад сорок років. Вона поправила окуляри, що надавали їй привабливому обличчю серйозності, та обвела трійцю зверхнім поглядом.

— Вибачте, де я міг вас бачити? — переніс увагу на нову жінку лисий.

— Можливо, звертались до нашої установи. — Жінка граційним рухом відкрила сумочку та, діставши візитівку з відбитком золотого герба, простягнула співрозмовникові.

— Приємно познайомитися, Інно Анатоліївно, — прочитавши надруковану назву посади, усміхнувся чоловік та, діставши з внутрішньої кишені свою картку, поспішив назватися: — Борис Гнатенко. Часто заходжу у ваші володіння.

— Сподіваюсь, вас не ображають. А про що ви так емоційно розмовляли до моєї появи?

— Та ні про що. У нас тут суспільна активістка в компанії. Намагався пояснити, що не те молодь робить.

— Ну знаєте, це краще, ніж наркотики та алкоголь, — ледь усміхнулась Інна.

— Як ви можете порівнювати такі речі? — обурилась Яна.

— Не драматизуйте, — відмахнулась жінка. — На жаль, більшості активістів просто немає чого робити, от вони і заважають нам працювати. Або просто будують політичну кар'єру, постійно якісь запити надсилають, на зібрання приходять, скандалять, вимагають...

— Звісно, — перервала Яна, — звикли отам по кабінетах усе вирішувати, не звертаючи уваги на людей. Та нічого, скоро усіх політиків та службовців змінять і почнеться...

— Ой... — гучно зітхнув хлопець та вперше доєднався до розмови: — Змінюй, не змінюй, а все так само буде. Працювати потрібно, а не триндіти.

— Артуре, абсолютно правильно і... — Борис не встиг сказати все, що хотів, його перервав бадьорий чоловічий голос:

— Шановні гості! Нагадуємо, що сьогодні нашому готелю виповнюється десять років! Увесь цей час ми працювали, щоб зробити кожен туристичний візит незабутнім, а робочі поїздки приємними та комфортними. І з нагоди свята ми підготували неймовірні подарунки. Один з них розігруємо просто зараз. — Невисокий чоловік з мікрофоном стояв посеред зали біля стрункої дівчини, яка тримала у руках прозору скриньку. — За хвилину ми визначимо щасливців, які вже цими вихідними поїдуть у тижневий, цілком безкоштовний тур Європою. — Ведучий зробив паузу, зануливши руку у скриньку та показово перебираючи десятки різнокольорових папірців.

У залі запала тиша, гості з цікавістю спостерігали за розіграшем, та чоловік не поспішав. Удосталь насолодившись увагою, він нарешті витяг руку й урочисто оголосив:

— Підніміть руку ті, хто сидить за щасливим третім столиком!

Усі четверо здивовано презирнулись поміж собою та, перевіривши номер, підняли руки.

— Привітаймо переможців! — Під розчаровані оплески решти гостей ведучий поспішив до четвірки.

Яна слухала його з недовірою, поглядаючи навколо в очікуванні моменту, коли хтось оголосить, що це розіграш, і всі розсміються. З огляду на її вдачу це був би найімовірніший

ХТО, ЯКЩО НЕ МИ?

розвиток подій. Дівчина ніколи в житті не вигравала навіть у дитячу «камінь, ножиці, бумага», а тут одразу лотерея. Та часу зволікати не було, відповідь слід було надати до вечора. І якщо сусіди ще думали, жаліючись на заплановані справи, то Яна вже знала напевне, що поїде. Навіть якщо це виявиться жартом у самому кінці, коли вона приїде на вокзал з валізою. Але такі думки враз відтіснили мрії про мандрівку. Дівчина уявляла, як вдихає європейське повітря, з кожним ковтком вбираючи в себе нові культури та враження.

БЛАГОДІЙНІСТЬ

Значно більшу кількість людей зворушує думка
про допомогу бідній родині,
ніж про усунення бідності загалом.

Генрі Форд

Вокзали завжди були одними з найбільш неоднозначних місць. Вони без перерв, вихідних та відпусток виконують свою роботу тимчасового притулку не лише для незліченної кількості транспортних засобів, а й для людей, яких люб'язно приймають на свій борт.

Для когось вони є відправною точкою для початку нового життя, для когось, навпаки, означають фінішну риску певного етапу. У багатьох вони асоціюються з таємничим азартом на початку чергової подорожі, у декого — з розчаруваннями, прощаннями та розлуками. Впевнено можна сказати тільки те, що ніхто не може залишитись байдужим у цьому місці та кожен переживає радість, сум або щось інше, таке особисте та інтимне, що немає сенсу навіть намагатись поділитися цими емоціями.

Один зі столичних автовокзалів також не став винятком — і всіма силами, не заспокоюючись, навіював на відвідувачів дедалі дужчі почуття, поки не бачив на їхніх обличчях хоча б

ХТО, ЯКЩО НЕ МИ?

якісь емоції, усмішки чи сльози, не важливо. Головне, щоб емоції були.

Серед таких пасажирів та проводжальників Яна тягнула свою червону валізу. За кілька хвилин вона знайшла вказану платформу та зайшла до автобуса. Там дівчина одразу помітила сусідів по столику. Борис, сидячи біля Інни, щось енергійно розповідав їй. Збоку від них, через прохід, вдивлявся у вікно Артур. Привітавшись із усіма, Яна присіла біля нього.

— А ми вже думали, що ти не поїдеш, — почав розмову хлопець, і водій завів двигун, гучно побажавши пасажирам приємної дороги.

— Що ж, пропоную відсвяткувати, — хитро всміхнувся Борис та, діставши блискучу флягу, запропонував її вміст трьом сусідам. Жінки подивились з осудом, на відміну від Артура. Хлопець радо пристав на запрошення, і вдвох вони швидко впорались із напоєм, запах якого швидко поширився салоном, поки автобус ледве пересувався ранковими заторами.

Щоб хоч якось розважити людей, водій увімкнув телевізор. На екрані з'явилась назва стрічки — «Заплати іншому». І ті, хто не встиг скористатись навушниками та заснути, мовчки дивились фільм.

У цій історії йшлося про хлопчика, який мав домашнє завдання — вигадати ідею, як змінити світ на краще. Йому спало на думку дуже просте: зробити добро трьом людям, натомість вони зроблять добро ще трьом, аж поки цей процес не охопить усіх людей у світі.

Коли з'явилися титри, Яна не витримала й заплакала.

— Облиш, це ж тільки фільм, — спробував заспокоїти дівчину Артур.

— Можливо, — витерла вона сльози, — але лишень уяви, якби кожен так зробив...

— Це нереально, — втрутився Борис, — люди егоїсти, це логічно і нормально. Тож фільм — цілковита фантастика, хоч і гарна.

— А нам подобається, — почувся жіночий голос, і до компанії повернулись двоє молодих дівчат, які сиділи попереду. — Напевно, це найкращий фільм про благодійність. Хочеться, щоб і в нас запрацювало щось подібне.

— А ви маєте стосунок до благодійності? — поцікавилась Яна, побачивши білі футболки з написом «Zdai Blood».

— Ми **засновниці благодійного донорського проєкту «Zdai Blood»**, — відрекомендувались незнайомки.

— **Дарина Власенко.**

— **Анастасія Магеррамова.**

— Дуже приємно! Але — здай що?

— Blood — це англійською «кров», — зітхнувши, пояснила сусідові Яна, — **а як ви створили цей проєкт?**

— Ми тоді навчались у КПІ і мали предмет «Соціальне проєктування». Дізнавшись про велику потребу в донорах крові в Центрі дитячої кардіології та кардіохірургії, подумали, що буде чудово, якщо вийде хоч трохи допомогти, — пояснила Анастасія.

— Так, це було у березні 2016 року. На той момент про постійний проєкт не йшлося, він існував тільки на папері. За півтора місяця до початку акції ми знайшли низку партнерів (стукали в усі двері), створили агітаційні листівки та залучили понад сотню людей, що хотіли здати кров. Акція виявилась успішною. Була фотозона, чимало фотографів, подарунки. Найкраще, що ми тоді почули, — це запитання «а коли наступний захід?», — додала Дарина. — На сьогодні ми вже провели чотири масштабні акції тривалістю два дні (у травні, серпні, листопаді 2016-го та лютому 2017-го). У січні 2017 року створили формат проєкту — щотижневі донорські акції

ХТО, ЯКЩО НЕ МИ?

#сердечнийчетвер. На сьогодні до донорства ми залучили понад 5000 осіб. Провели понад 200 щотижневих акцій ДВ і СЧ. З березня 2020 року працюємо у форматі онлайн координації: направляємо донорів з понеділка до п'ятниці до п'яти різних центрів крові у Києві. У час жорсткого карантину відправляли донорів на таксі здавати кров з компанією «Убер». Адже жодна з хвороб не пішла на карантин під час пандемії ковіду і хворі люди так само потребували донорської крові. А від листопада 2018 року функціонує ще одна щотижнева акція — #ДобрийВівторок для потреб Національного інституту раку.

— Цифри вражають. Напевно, цього часу вистачило, щоб стати експертами у питаннях донорства? — поцікавилась Яна.

— Так, в Україні дуже складна ситуація. На початку пандемії ковіду кількість акцій зменшилась утричі. І донорів стало ще менше. Це дуже сумно. У країні просто катастрофічна нестача крові. Ми майже щодня отримуємо повідомлення від родичів та друзів людей, яким вона потрібна. Але, на жаль, допомогти усім не можемо, — сумно зазначила Дарина.

— Пам'ятаю, колись один з учасників акції сказав те, над чим страшно замислитись: «У світі понад сім мільярдів людей. Чому ж тоді є ті, кому не вистачає крові?»

— Чому ж в Україні склалася така ситуація?

— На це впливає багато факторів. Наприклад, погана організація власне процесу в державі. Сьогодні відсутня загальна база донорів. Немає зв'язку та централізованої роботи між усіма центрами. Плюс до всього пандемія коронавірусу вплинула на кількість донорів і стало ще більше обмежень. Раніше через десять днів після застуди можна було здавати кров. Зараз — місяць і так далі. Восени 2020 року ухвалено новий закон про донорство крові, який мають імплементувати до 2025 року.

— Заважають стереотипи, які склались у людей щодо донорства. Особливо це стосується людей старшого віку. Вважають, що здавати кров небезпечно і вони можуть чимось заразитися. Дехто взагалі гадає, що здавання крові шкодить організму. Але насправді донорство корисне. Вчені давно довели важливість оновлення крові. Тому необхідні потужні інформаційні кампанії для популяризації донорства, — дала Анастасія.

— Навіть попри це вам вдається щотижня збирати людей на свої акції. Як ви їх мотивуєте?

— Спочатку була стратегія — акцентуватись лише на тих, хто потребує крові. На низьких здачах, поганій статистиці тощо. Потім зрозуміли важливість того, щоб створювати значущість донора. Спробували змінити негативні меседжі на позитивні. Ми намагаємось дати кожному учасникові можливість відчувати свою значущість, створити особливу атмосферу добра та допомоги.

— Мотивуємо учасників приємними сувенірами на згадку. Колись це були наліпки, потім дарували значки... Наразі онлайн координуємо кожного донора, розробили стильний стікер-пак, відправляємо листівки та надсилаємо повідомлення-подяку про те, що донор реально допоміг урятувати життя. Звичайно, це тільки символічні подарунки, але навіть вони створюють ефект значущості. Стають таким собі символом належності до людей, які допомагають іншим. — Анастасія дістала з сумки коробку та продемонструвала співрозмовникам значки.

— Симпатичні, але їх виготовлення потребує коштів. Як ви їх збираєте?

— Традиційно шукаємо спонсорів та партнерів. Суми невеликі, проте це все одно нелегкий процес. Першу партію значків нам профінансувала випускниця КПП, яка перебувала

ХТО, ЯКЩО НЕ МИ?

тоді у США та за допомогою краудфандингу зібрала необхідну суму. Це був дуже приємний сюрприз. Та значки — не єдині наші витрати, тому перебуваємо у постійному пошуку навіть зараз, — відповіла Дарина.

— Активно співпрацюємо з кінотеатром «Супутник» — розігруємо три пари квитків серед донорів попереднього місяця в кіно. Також даруємо сертифікати в автошколу. Окрім того, вдалося знайти постійних партнерів, що допомагають нам розвиватись, — це й автошкола, і бренд жіночого одягу, і IT-школа, а також радіо, медіапартнери тощо.

— З цим зрозуміло. А як щодо вашої мотивації? Чому ви так довго опікуєтесь цим проєктом?

— Тому що добра і любові має бути більше. Особливо у темні часи. Це такий собі суперпозитивний адреналін, який надихає.

— Бо нам подобається віддавати. Коли віддаєш щось іншим, Усесвіт дарує тобі добро навзаєм: щирих людей, гарний настрій. Відбувається такий собі колообіг добра. Тому радимо робити добрі справи. Є гарна фраза «Що віддав — то твоє», — щось у ній є, — промовила Анастасія.

— Можливо, сил надають іще й історії донорів та пацієнтів?

— Якось головний лікар розповів, що вони врятували маленьких близнят. Дівчинка стала балериною, а хлопчик — бандитом. Цих діток могло б і не бути, але їх урятували завдяки донорам крові та лікарям. Я тоді замислилась про те, як ми всі взаємопов'язані у світі. І було б дуже цікаво зробити проєкт, який відстежував би долі вилікуваних дітей.

— Звісно, про це ми можемо розповідати нескінченно. Щоразу трапляються різні історії. Більшість з них доволі емоційні, але, коли опікуєшся благодійністю, треба підходити до всього з холодною головою, — після короткої паузи промовила Дарина.

— П'ять років проєкту — доволі великий термін. Можливо, поділитесь планами?

— Ми мріємо про те, що колись будь-якого дня у різних пунктах крові будуть донори, а потреба в крові не буде такою критичною. Наша мета — робити локальні зміни. Тому нам поки цілком вистачає наших акцій. От і плануємо їх розвивати. Для ефективнішого розвитку нашої ініціативи зареєстрували громадську організацію «Сенс крові», — із захватом оголосила Дарина.

— Цей проєкт більше не про донорство, а про те, щоб змінювати свідомість людей. Показувати, що кожен може змінити світ своїми діями без надзвичайних зусиль.

— А я все одно не довіряю цим благодійникам, — пробубонів Борис.

— Ви маєте право на власну думку. У наш час можуть траплятися аферисти, на жаль. Але, безумовно, є велика кількість корисних проєктів, фондів та ініціатив. Звісно, треба обережно ставитися до благодійності. Благодійність має бути з розумом, — спокійно зауважила Анастасія.

— І кого ви виокремили б? Можливо, з кимось співпрацюєте?

— В Україні останнім часом стало значно більше благодійних проєктів та ініціатив. Нас це радує. Корисна організація [Donor.ua](https://donor.ua), також у Києві є чудовий донорський проєкт [#Агенти крові_в_Охматдиті](https://agentsofblood.org).

Надихає, наприклад, те, як працює та комунікує благодійний фонд «Таблеточки».

Здавалося, що запитання до дівчат у Яни не закінчатся ніколи. Та автобус загальмував і водій оголосив зупинку. Подякувавши за розмову, четвірка нових знайомців попрямувала до майже порожнього приміщення заправки. Мандрівники йшли по дорозі й поряд на вулиці побачили двох

ХТО, ЯКЩО НЕ МИ?

бабусь, які торгували овочами та фруктами, незважаючи на легкий дощ.

— Бідолашні, — зітхнула Яна, коли компанія увійшла до приміщення та взяла кави, — навіть у таку погоду змушені торгувати, щоб вижити.

— Не звертай уваги, — відказав Борис, — що ще їм у такому віці робити.

— Помиляєтесь, у такому віці є багато варіантів, як провести час, — почули вони коментар жінки, яка стояла за сусіднім столиком. Познайомившись, вони дізналися, що це **Тіна Михайловська — керівниця та співзасновниця Благодійного фонду «Життєлюб»**. І четвірка почала допитуватись про його діяльність.

— **Чому та як створили благодійний фонд «Життєлюб»?**

— Ніколи не думали, що будемо створювати фонд. І що наша ініціатива, яка виникла випадково, переросте в організацію такого масштабу.

Усе почалося в 2011-му році, ми з моїм партнером, Гаріком Корогодським, прогулювалися Гідропарком і набрали на танцювальний майданчик для ветеранів праці та дітей війни, і він називався «Життєлюбом». Це був старий майданчик із тихим репродуктором, із якого рипіли (саме рипіли) пісні. І він був повністю заповнений пенсіонерами, які танцювали. Десь сімсот, може й більше. Це було чудове видовище, адже ми не звикли бачити дорослих людей, які танцюють парами, та ще й мають дуже ефектний вигляд. Пам'ятаю, ми стояли і, як заворожені, дивилися на це. Тоді Гарік сказав: «На цьому майданчику ще мої батьки танцювали», — і виникла ідея відреставрувати це місце. Тому ми замінили лавки, поставили якісну систему репродукторів, вирівняли територію, оновили фасади, вивіски, зробили ілюмінацію,

сцену та піддашся. У результаті подарували літнім людям таке гарне місце.

Люди похилого віку там танцюють протягом усього року, навіть у дощ та сніг. А у 2012-му році на 9 травня ми вирішили провести там перший концерт. До цього концерту ми ще організували велике розвезення продуктових наборів ветеранам та дітям війни. Для цього я опублікувала у фейсбуці пост, який набрав неймовірну кількість репостів і ми здійснили велике розвезення на півтори тисячі адрес. Пригадую, я була сама і думала, що помру під час логістики. Було триста екіпажів автомобілів. Робилося все просто на вулиці, досі пам'ятаю — Володимирська, 4. Там довгий такий парапет, зручно все завантажувати та збирати.

Далі ми час від часу проводили інші заходи. До нас підтягнулися люди, почали писати бабусі та дідусі, різні організації. І ми у вільний від своїх справ час допомагали їм. Приблизно за рік з'являлися знайомі, які казали: «Ми знаємо, що ви допомагаєте літнім людям. Ось вам конверт, зробіть для них щось хороше». І коли таких конвертів стало багато, ми зрозуміли, що потрібно реєструвати фонд, щоб звітувати. Бо вже було незручно надсилати чеки, фотографії в особисті повідомлення або показувати в Excel-таблицях, як ми розпорядилися грошима та довірою людей. Тому ми зареєстрували фонд та розпочали діяльність, але ще не планували розвивати його в таку організацію. І в цей момент стався квантовий стрибок, тобто про нас почали дізнаватися. На той момент ми стали єдиною організацією, яка займалася допомогою саме людям похилого віку.

— І якими були перші кроки вже після офіційної реєстрації?

— Ми сіли планувати діяльність організації та домовилися з Гаріком, що ніколи не будемо висвітлювати старість як

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
книги.